

REDACȚIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

Un an 20 cor. pe 1/2

10 cor.; pe 1/4 de an

5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

Pentru România pe an

4 coroane.

Pentru România și

trăimătate pe an:

40 franci.

Manuscrisurile nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un sir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., și timbru de 60 bani de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Renegatul.

În anele crimelor celebre din întreaga lume, monstrul dela Sătmar rămâne un tip ce multă vreme va servi ca studiu psihologilor și criminalistilor. Va rămâne însă, mai presus de toate, pildă eclatantă de ceea-ce face din om mediul social în care trăiește.

Historicul întâmplării e de prisos să-l mai repeta. Il știe toată lumea. Cât despre deslegarea finală, mai e încă un moment, tot atât de sguđuitor și înfricoșat, ca și actul din naintea tribunalului, cu toate scenele lui tragice.

Abia în desbatere fiind procesul criminal, și Ungurii de grabă venind să ne spună: că Papp Béla, căpetenia criminală, care a vărsat sângele și a curmat viața fratelui său, — nu e Ungur, nu-i Maghiar de viță vechie între gentry, ci că el se trage din **sânge românească** și că despre asta **acte sunt, chiar autentice.**

Da, mă rog! Aci Ungurii numai decât au găsit și admit acte, chiar autentice despre originea românească a unei fapturi de-a lor!

Ci că Papp Gyula, tata lui Béla, născut din satul Turcz (în comitatul Ugocea) ca fecior de popă românesc gr-cat., ear' acest din urmă a fost simplu țeran în opincă și-l chema Vasile Popu. — Gyula, feciorul popii, avea să se căsătorească cu o orfană de nobil maghiar. Familia acesteia însă numai așa s'a învoit la căsătorie, dacă nu își lasă legea și neamul, și trece la legea calvină ungurească. Și feciorul popii — a făcut-o. Astfel Papp Gyula a devenit un **renegat**, pentru-ca să devină bărbat de societate Unguroaice, cu care a dat naștere celui ucigaș de frate Béla, ucisului fiu Elemér și în lume pribegitului Árpád.

S'o admitem dară și noi aceasta, deși Ungurii și presa lor numai acum vin să ne cinstească nouă, Românilor, această faptură zămislită din sângele renegat, numai acum, după-ce-l vedem ajuns la streang. Dacă nu aici ajungea, — atunci boierul Papp Béla: **Ungur neaoș rămânea și mai departe**, ca toți nemeșii unguri, și om mare se făcea în sinul nobilimei maghiare. — Așa însă, ei ni-l cinstesc nouă, drept sânge românesc.

Al vostru rămâne însă îndeosebi acum; noi drept la el nu avem! Lăpădamu-l, cum tatăl său lăpădatu-s'a de neamul și de legea noastră, pentru-ca prin fiul său Béla — **neamului adoptat** să-i dea o expresie fidelă, o întrupare vădită a formațiunii, ce se poate lua în **acel mediu social**, în care s'a trezit și a crescut acel Béla.

Credincios și nedeslipit de rămăne neamului și bisericeii sale, Papp Gyula de lângă Sătmar nici odată n'ar fi ajuns să dea naștere unui Béla de azi, ucigaș de frate și cu grumaziți ajunși la spânzurătoare.

Pentru nația română deci — acest monstru n'a existat și nu există, decât ca o pildă vie, ca o vie figură zămislită din sângele unui renegat!

Renegat! — Cu ce frică și cutremur rostim acest cuvânt, dacă simțim de neam și suflet curat avem! Doar renegații unui popor **monstri** sunt, lăpădăturile societății, din care s'a scurs, pentru-ca societatea aceasta curată și neprihănită să rămâie de-apururi.

Și e trist, că Maghiarii tocmai de-aseenea ipochimeni se bucură și cu predilecție pățimășă îi adoptă în corpul lor **național**.

Dar' bine, **renegatismul este unu din cele mai negre și mai grozave păcate în lume!** Și totuși se poate, ca un popor cu aspirații de mare viitor să stăruie cu cerbicie a-și satura și sporii neamul cu asemenea păcate?

Păcatul greu însă nu se șterge, nu se iartă nici până în al șaptelea neam. Pildă vădită avem de astă-dată tocmai în cazul grozav, de care vorbim, și care ca o neagră fantomă n'a trecut tuturor pe dinaintea ochilor la procesul sguđuitor dela Sătmar. Ear' păcatosul — nu este decât **creatura educațiunii ce a primit-o în mediul său social.**

Eată, într'adevăr ce scrie un Ungur din Sătmar, din acest incident, în **Pești Napló**, numărul de la 24 Mai:

„P' aici, prin Nyir și prin jurul lacului Ecsed nu impune nici un fel de superioritate sufletească, ci impune trăsura cu patru cai, chiar dacă acești cai sunt de arariu. Și apoi, se înțelege, să mai fie și proprietate, moșie întinsă. Poporul își aduce încă aminte de domni care aveau sute de miș jugăre de pământ, își aduce aminte de chefurile care au dat însemnătate deceniului când s'au pretrecut, dar de Kölcsey, Deák Ferencz ori Bessenyei poporul nu-și aduce aminte... Strămoșii inspectorilor de șosele de p' aici, atât de bogăți în titluri de nobletă vechie, au tocat în chefuri, pe vremuri, sate și moșii întregi. Pământul acesta e patria proprietarilor falșiți. Pap Béla însă poate că nici inspector de șosele nu ajungea, de oare-ce n'avea nici emblemă nici predicat de nobletă. El numai atâta vreme era domn, cât avea patru cai și sute jugăre de pământ; fără de acestea n'ar mai fi fost nimic, nici scriitor la comitat, pentru-că după asemenea slujbe așteaptă nepoții strămoșilor vestiți în resboaiă, ear Papp Béla, la urma urmelor nu era de cât nepotul unui popă valah, ear nu al mareșalului de curte alui Rákoczy...

„Să muncească, se înțelege că nu se gândeau. Pentru-că așa au crescut, ca descendenți din **adevărați domni**...

Ear în țeara Ungurească **adevărații domni** nu lucrează, ci toacă averea părintească ori fac ca Krivány, care în zece ani, cât a chivernisit banii publici, a furat **1,200.000** coroane și chiar mai rău... ca Papp Béla, care a omorât pe fratele său, în speranță că va ajunge **singur** domn peste averea părintească. Că altfel nu mai putea ține alături cu ceilalți **gentry**, ear lui îi se cuvenea chiar rol, deoarece-ce era ginerele **vicișpanului**...

Un descendent dintr'un **renegat** păcătos, **parvenit** într-o societate stricată, eată Papp Béla. Ii era indicată calea crimei. Slăbiciunile lui, scrie **Magyar Szó** (n-rul de la 24 c.), **sunt însușiri**

ale întregii societăți maghiare, crescută să fugă după realizarea visului îmbogățirii fără muncă și cât mai tute. Ear **»Budapesti Hirlap»** (de la 25 c.) scrie:

„Singura impresie ce face asupra noastră procesul de la Sătmar e că simțim înșosul putreziciunii individuale și sociale.

„Asta ne izbește și ne întrebăm: oare n'ar trebui să schimbăm radical **sistemul nostru de creștere?**”

Din fericire, în viața poporului român lipsește această clasă de **gentry**. Ear **»domni**, ajunși la avere prin căsătorie cu **streine**, din neamul cărorora să aducă în sinul poporului român viții și slăbiciuni, d'asemeni sunt excepțiuni. Din contră: chiar cazul cu Papp Béla e o dovadă, că cine dintre români se încuscrează cu Ungurii, sunt niște renegați prin care noi nu pierdem nimica, ear Ungurii câștigă cel mult — oameni de nimica.

Să nu se lapede deci acum patrioții de Papp Béla și de tot neamul lui, că din obârșia lui românească el nici numele nu și l'a păstrat, ci e născut din mamă ungueroaică, din tată maghiarisat, și a fost crescut în legea calvină... Cu un cuvânt tipul de **gentry** maghiar, îngâmfat chiar și când tribunalul îl declară criminal. Papp Béla parada adecă și în fața tribunalului, spunând că nu va cere grație de la monarch, ci merge mândru la — spânzurătoare... Tipuri de acestea numai între Unguri se găesc, îndeosebi printre descendenții de prin Szabolcs ai lui Rákoczy și Bercsenyi.

De aceea nu vă rușinați, o bunii patrioți, de criminalul Papp Béla, nici nu mai încercați să ni l'aruncați nouă în cărcă, ci mai ales aduceți-vă aminte de Schéchényi. **»Suntem atât de puținți, a zis marele vostru bărbat de stat, în cât și patricidului trebuie să-i iertăm...** De ce n'ați aplica principiul acesta și față de fiul renegatului, care între voi a crescut și **spiritul vostru l'a reprezentat...** și în societate și naintea legii, cu o bravură, că înși-vă rămâneți înlemniți.

„**Episcopus Transsylvaniae**“. La insistența calvinilor, în frunte cu Bánffy, ministrul unguresc de culte Wlassics prin o ordonanță a regulat chestia titlului cu **»episcopul ardelen»** așa fel, că d'aci încolo episcopul romano-catolic din Alba-Iulia are să se numească: **»Episcop romano-catolic al Ardealului»**, spre deosebire de ceilalți doi episcopi protestanți: sêșesc și maghiar din Transilvania. — În acest chip a crezut ministrul să îndestulească și capra și varza. Se pare, că asta i-a succes.

Congres montanistic. În vara aceasta e vorba să se întrunească în Ungaria un congres montanistic, adecă al tuturor minerilor din țeară. Programul congresului s'a și statorit deja: Situația minerilor în Ungaria; organizarea lor și presa; lege pentru protegierea muncitorilor; Cassa societății în legătură cu legea montanistică; afacerea locuinței și alimentării minerilor; apărarea minerilor din patrie față cu minerii străini. — Timpul și locul congresului se va satori în curând.

Să lămurească. Garnisând cu ocările obișnuite, la care nu vom răspunde, confrățit de la Sibiu se plâng că le-am făcut nedreptate când i-am acusat de schimbare la față, în urma publicării articolelor private la **»era nouă cea adevărată**. Ei declară că articolul e scris de un fruntaș de afară și că au rezerve față de unele părți din articole.

De unele părți? De cari? Și apot vorba e aci de **tendență**. Autorul, care n'are de altfel curagiul să iscalească — nu cumva e Nicolae Novac ori onorabilu Pampu? — **pledează pentru părăsirea politicii noastre tradiționale**. Aci e punctul cardinal! Celelalte sunt fleacuri, mai ales că în patru articole îi da zor într-una cu organizarea nouă, fără să spună ce fel să fie și cine să pornească această organizare, în vederea adevăratei ere nouă! Ear' față de **tendența** aceasta, confrății sibieni n'au făcut nici o rezervă și nu declară nici acum că desaproabă această **tendență**.

MANIFESTAREA BIHORULUI.

Intocmai ca anul trecut, așa și acum, atacurile incualificabile ale **»neamurilor»** în contra episcopului Goldiș și a nou alesului vicar Mangra, au avut ca rezultat ca opinia publică să se ridice cu toată tăria și să pună la locul lor pe intriganți și înconștienți.

Atunci sute de comune, în frunte cu preoții și învățătorii lor și cu întreaga obște, au manifestat încredere și iubire nou alesului episcop, după cum au protestat cu indignare și contra atacurilor anonimilor și minorilor din **»autorizata»** de la Sibiu și bătrâna de la Brașov.

Acțiunea paralelă recentă a ziarelor **»Magyar Szó»**, **»Tribuna»**, **»Controla»**, și **»Egyetértés»** împotriva nou alesului vicar Mangra a deșteptat și ea pe Bihoreni și i-au făcut să țină conferența despre care am dat ieri seamă.

Ce dovedește aceasta?

Dovedește, în primul rând, că cel competent și în drept, poporul, în frunte cu preoțimea și învățătorimea, stă treaz și sare în luptă, când mâni sacrilege se ating de atonomia bisericească română drept măritoare a răsăritului.

Dovedește că Sinodul a lucrat conform dorinții poporului când pentru demnitatea de vicar la Oradia a ales pe P. C. Sa părintele Mangra.

Dovedește, mai pre sus de toate, că cel 11 deputați din Bihor, cari pretindeau să protesteze alegerea părintelui Mangra în numele opiniei publice din Bihor, nu numai că n'au spus adevărul, dar s'au pus în vădită contradicție cu alegătorii lor.

Intr'adevăr, ce palmă mai grozavă puteu să primească de cât ceea ce li-s'a dat de preoții întruniți la Oradea-mare?

Unde s'a mai ațut casurii ca aceste: niște protopopi bătrâni să se dea instrument unor elemente streine de binele obștesc și cari vènează numai interese egoiste, expunându-se

cat dr. Aurel Lazar, care să aducă în persoană la cunoștința P. S. Sale episcopului Goldiș hotărârile confesionale.

Șireții, adecă vor să facă pe șireții colaboratorii „autorizatei” dela Sibiu. În corespondența dela 11/24 c. vorbind de afacerile bisericesti ale diecesei Aradului după ce ocărăște sdravân majoritatea Sinodului Aradan, vre-un vlăstar scrie că „militaritatea este compusă din aproape toți protopopii”. Asta i tocmai ca „memorabila conferență” din 4 Iunie de mai anul trecut, când autorizata spuse că au participat „numeroși Români fruntași din toate părțile” și că s'au luat „hotărâri de cea mai mare importanță”, pe când adevărul era, că fuseseră atunci la „conferența” chemată de dl. Răduțu patru fruntași, iar cât despre „hotărâri”, ele și până în ziua de azi sunt învăluite de taina cea mai desăvârșită.

Toți protopopii partizanii ai neamurilor? Popovici Șiria, Beleş-Radna, Dr. Trailescu-Chisineu, Groza-Halmagiu, Sărb-Beliuț, Milescu-B. Comloș nu cumva credeți că fac parte din tabăra lui Păcală?

Protestul „Nagyvárad” (dela 24 c.) este autorizat a declara (desigur în urma intervenirii d-lui Zigre) că cei 14 nu vor retrage protestul încontra alegerii de vicar a dlui V. Mangra.

Dar cui ce i pasă că nu vi l retrageți? Dar el e pus de mult la — dosar!

Comisari guverniali la școlile medii române din Brașov. Ministrul de culte și instrucțiune publică a designat ca comisari guverniali pentru examenul de maturitate la gimnaziul superior gr.-or. din Brașov pe dl Kuncz Elek director superior de studii al districtului Cluj, iar la examenele de maturitate dela școlile comerciale române din Brașov pe dl Fekete Jakab, directorul școlii industriale de stat din Murăș-Oșorhein.

Cathecetii definitivii dela școlile din țară pe temeiul unui ordin mai nou al ministrului de culte, vor fi primiți ca membri ai fondului de pensii regnicolar, dacă autoritatea bisericăască va contribui la acel fond, în locul celor 15 cr. după un elev, cu suma pașală de 12 fl. anual.

Cursurile administrative pentru notari. Proiectul de lege relativ la cu lifi-carea de aci încolo a notarilor comunali și cercuali, ce ministrul president Széll, ca ministru de interne, în timpul cel mai apropiat îl va prezenta a camerii deputaților — după-cum anunță „Kel. Ért.” — nu stăterește locurile sau orașele, unde au a se înființa cursurile de învățământ; acestea le va stabili însuși ministrul de interne din caz în caz, după-cum va cere trebuința.

Măci de rostire a vorbitorului, este aceea cu oule. Un străin, care știe puținel românește, nici bătut n-o poate spune; în țară Români se facură spunând-o: „Câte oue vechi și câte nouă; câte nouă, câte nouă? Vechi sunt nouă, nouă două: două nouă, două nouă, nouă două ouă nouă, două nouă două vechi”.

Eu aveam de gând să vă spun o curiozitate a cacofoniilor acestora. Dar o las pe altă dată, căci v'am spus prea multe dintr'un resuflet, și nu mi-e că obosesc și să scriind, dar' mi-e că obosiți d-voastră cetind și nu mi l luați bine seama la ce spun. Și vreau să vă las și vreme, ca să găsiți curiozități pe care le am pomenit mai sus, și dacă le veți găsi, să vă dea Dumnezeu sănătate; să v'o dea Dumnezeu și dacă nu le veți găsi. Dar dacă vă plac lucrurile acestea, atunci să știți, că n'astept să fi rugat. Mie imi place să le spun, și știu destule.

G. Coșbuc.

*) Pentru înțelegerea mai repede: „Câte oue vechi, câte proaspete? Câte nouă, câte două?” — „Vechi sunt 9, proaspete 2; 2 nouă, două 9: două 2 nouă proaspete, două 9 oue vechi”.

Brutalități la miliție. O foaie germană din Graz aduce un nou cas de brutalitate la miliție. Spune anume, că baronul Kübeck, locotenent la ulani, zilele acestea a ferecat în chipul cei mai sever posibil pe un biet soldat. După regulamentul, această grea pedeapsă nu-i permis a se aplica decât cel mult timp de 2 ore. De astă-dată însă bietul fecior a fost ținut în situația aceasta o noaptea întreagă, așa, că nenorocitul, în urma durerilor insuportabile, a nebuluit cu desăvârșire și în starea aceasta a fost dus la spital.

Homen. Dl Eugen Sudreșian, candidat de preot și-a sărbătorit cununia în 1/14 Maiu a. c. cu Doara *Teresia Mantel*, fiica d-lui George Mantel, oficial la căile ferate în Caransebeș.

Pentru „secundă” — la moarte. Nu e tocmai de toate zilele cazul, ca se anunță din Orăștie: în 23 l. c. elevul Iosif Lányi din clasa a III-a gimnazială, fiul veterinarului Lányi din Orăștie, și a tras un glonț în inimă și a murit imediat. Pricina acestei hotărâri a micul școlar e, că era repetent în clasa III. și se temea earăși de — „secundă”.

Un cas caracteristic cetim într'o foaie locală: Ért — zice — am scris, că școlărelul de Ia clasă Szabó István, a dispărut fără urmă. Băiatul a fost găsit în Cluj, unde fugise de frica pedepsei pentru săvârșirea unui fapt rele. Poliția clujană l-a prins și l-a escortat înapoi la Arad. Brava școlărel!

Făcătosenia unui notar. Ni-se scrie din Cuiedi (com. Aradului): în procesul pornit de preotul Ioan Popovici și soșii din Hodiș în contra notarului cercual Dănes din Cuiedi, în 16 l. c. a fost trimis fibirul cercual însoțit de dl advocat din Arad Dr. St. C. Pop, neobositul lucrător în cauzele drepte ale Românilor, pentru a cerceta păcatele numitului notar și a le infiera și din oficiu. Păcatele au fost „un bagatel”, după-cum îi e obiceiul s'o spună dl „noar”: n'a putut adecă să-și dea socoteala despre „nelăsemnata” sumuliță de 7246 coroane și 02 fl. A făcut el adecă socoteala despre 25.000 cor. dar' când a ajuns la suma de mai sus, a văzut cu cine are de lucru. Fibirul se încercă să conducă și mai departe protocolul, dar' de sigur va fi gândit atunci, că de unde să mai știe el aduce pe capul nostru o bivolită de muiș, cum a fost pentru el notarul Dănes căci o cam șfecia cu lucrarea protocolului și așa, a fost silit dl advocat a l „așura” de sarcina aceasta, conducând însuși protocolul, așa după-cum au fost lucrurile. A mai rămas ca dl advocat să-l i-fereze păcatosului notar *canonul cuvințios* și apoi fie sigur, că în rugăciunile lor îl vor pomeni acești oameni, că i a scăpat odată de un individ, care nu odată a zis că „pușkăm pe Dumizezo”. O! de nu l-ar mai răbda bunul Dumnezeu! — Referitor la corespondența ce subscrierul am publicat-o în Nr. 14 al „Trib. Pop.” de Dumineca, unde am atins nevinovata persoană a părintelui I. Popovici din Hodiș în raport cu cele de mai sus, recunosc că prevăzuta nimicire a lui Dănes este opera d-sale, ceea ce îi servește numai spre cinste. Acuma văd și cred. — Toma.

Logodnă Dl Efreim Moldovan, învățător în Pecica s'a fidațat cu văduva *Marița Puta*, fiica marelui proprietar Emanuil Puta din Pecica.

Incendii mari Ért pe la orele 10 înainte de amiază un foc groaznic a izbucnit în comuna *Mogyoród* (lângă Budapesta) și în scurtă vreme s'a lășit în așa măsură, că nu mai era cu putință a-l potoli în ajutorul nenorociților au alergat pompieri și d'n capitală. În comună însă era foarte mare lipsă de apă, așa că din comuna vecină Főth au trebuit s'o transporte în buți, ceea ce însă îngreuna mult localizarea. S'au folosit la stingere și de nășip. Abia pe la 5 oare după amiază a succed a localiza focul, care a prefăcut în cenușă 50 case și vr'o 100 de clădiri secundare. Până a um s'a constatat o pagubă de 120.000 coroane. Poporațiunea e disperată; o femeie a și nebuluit de spaimă.

Asemenea și în Budapesta s'au aprins azi-noapte două fabrici. — Una e „Fabrica pentru mașini de cusut” și a doua, o fabrică de mobile. Focul a cuprins în flăcări întregi clădirile. Pompierii au trebuit să se împartă, pentru amândouă locurile catastro-

fel și astfel stingerea e mult îngreunată. În ajutorul localizării a eșit și miliția.

Impăratul Wilhelm al Germaniei, precum spune „Intransigent” din isvor acreditat, totuși va visita expoziția din Paris, în luna August.

Primatele din Praga consilier secret. Foaia oficială austriacă, în numărul din 24 l. c. n., publică decretul prealalt, prin care Majestatea Sa Monarcul dăruiește primatului din Praga, baronul Leo Skrbenski, titlul de consilier secret.

Un oficer tăiat de tren. O groaznică nenorocire s'a întâmplat Marți dimineață la orele 8 și 40 în gara Titu (România). Oficerul Tulea, din Târgoviște, venea cu trenul Nr. 142 din Verciorova spre Capitală.

El era însărcinat să conducă două vagoane cu cai ai școlii de cavalerie din acel oraș, cai necesari defilării ce se va face în ziua de 10 Maiu.

Ajuns în gara Titu, el voi să sară jos din tren, mai înainte ca acesta să oprească. Din nenorocire, pelerina și sabia i-se încurcă în scara vagonului, așa că el căzu sub roate.

Patru vagoane trecură peste nefericitul oficer, tăindu-l în două pe la mijloc.

Moartea lui a fost instantanee. Cadavrul nefericitului a fost lăsat acolo pe șine, până la venirea procurorului și facerea anchetei.

Vestea acestei groaznice nenorociri a produs impresie atât asupra călătorilor aflați în tren, cât și asupra publicului din Capitală, unde nefericitul a ea mulți prieteni și colegi.

Dela Reuniunea de lectură română din Timișoara ni se trimite spre publicare următoarea: convocare la adunarea generală extraordinară a „Reuniunii de lectură română din Timișoara”, care se va ține Duminecă, în 27 Maiu 1900 st. n. d. a. la 4 oare în localul reuniunii din suburbiul Timișoarei Fabric, în sala separată dela „Café Andrásy”. Obiect: *Modificarea statutelor*. On. membri sunt rugați a se prezenta în număr cât mai mare, ca să se poată aduce conclud valid. Timișoara, în 27 Aprilie 1900 st. n. Pentru comitet: *George Ardelean*, președinte.

Concert și teatru în Bozovicin. Corul vocal bisericăesc gr. ort. român din Bozovicin aranjiază din incidentul hramului bisericăesc, la înălțarea Dni, în 18/31 Maiu a. c. concert împreună cu teatru și joc, ce se va ține în grădina casinei române în favorul fondului său. Prețul locurilor: locul I 1 cor. 60 fl., locul II. 1 cor., loc 50 fl. Membrii pe jumătate. Inceputul precis-la 8 oare seara. Biletele de intrare se afla de vânzare la institutul de credit și economii „Nera” și seara la casă. Suprasolviri se primesc cu mulțămire și se chitează pe cale jurnalistică. Programul producțiunii e bine ales și variat.

Status Măntuitorului pe Vezuv. Un comitet compus din cetățeni neapolitani a hotărât să pună pe Vezuv, deasupra unui crater, numit conul Calderoni, o statuă a Măntuitorului. Papa, care se interesează mult de acest plan, a compus pentru statuă inscripția următoare: *Jesu Christo, Deo Restitutae per ipsum salutis. Anno MCM. Leo P. P. XIII.*

O crimă În 23 l. c. n., un cas pe cât de curios, pe atât de condamnabil s'a petrecut în ziua mare pe o stradă a Vienei. Un negru suflat de „hoț”, cu foarfecile în mână, a pândit și a eșit anume în calea unei frumoase copilite ca de 10 ani, care purta un păr frumos și bogat, și care tocmai mergea de la școală spre casă, meditănd asupra lecțiunii sale. Fără a zice o vorbă măcar, hidosul „hoț” deodată a năvălit asupra fetiței și i a tăiat de tot părul ei lung și blond, pe care ea atât de mult îl știa grijă și preț. Făcând astfel de ocară, fără-ca cineva să-i fi sărit în ajutor, și despoiată de una din cele mai frumoase podoabe, — copilă a sosit acasă cu ochi înundați în lacrimi. Ea se cheamă *Carola* și e fiica unui căpitan anume *Ianiserievier*, iar al hoțului nume nu se știe încă, fiindcă a fugit neurmărit de nimeni. — Se crede, că afurisitul criminal este un — barbier.

So'dați revoltați. Din Roma se telegrafează, că vre-o 30 soldați din fortăreață Sincasa s'au resculat și s'au opus superiorilor. Toți trei zece au fost împușcați.

Grozăvenile unui nebun. Se anunță din Zürich, că într'o comună din apropiere un om a nebuluit subit și în starea aceasta a împușcat pe părinții săi, pe o soră a sa, pe un vecin și pe o fetiță de 11 ani. Era o priveriște înfricoșătoare: *cini cadavre culcate într'un lac de sânge*. Nebunul ucigaș a fost dus în casa de sănătate, unde numai cu foarte mare greutate a putut fi pus în cămașa de forță.

Intunecimea de soare. Natura, care cu stăta generosităte și belșug își revărsa comorile asupra noastră, e oarecum sgârșită în unele manifestări din cele mai mărețe. Așa, de exemplu intunecimile totale de soare în termen mediu numai la 200 de ani se pot observa odată pe un punct al suprafeței pământului. După socoteala astronomilor, noi nu vom pute admira fenomenul unei intunecimi totale până la anul 1999 la 10 oare a. m. (dar și atunci, numai cine va trăi!). Inșă dacă timpul va fi favorabil, vom ave încurcând privilegiul, și adecă la 28 Maiu n. — cum am mai spus — să ne desfășăm în privirea unei intunecimi parțiale de soare. Inceputul va fi la 4 oare și câteva minute după amiază și se va termina la 6 oare 5 min. Intunecime totală de soare cu acest privilegiu vor ave dintre Europei locuitorii din o parte a Spaniei și Portugaliei. De aceea învățații se grăbesc din toate părțile să asiste, pentru a face observații și studii prin fotografierea diferitelor faze ale fenomenului. Precum se anunță, unii se vor ocupa și cu căutarea unui planet ipotetic, numit *Vulcan*, care ar fi mai aproape de soare, decât Mercur, dar nu se poate vedea din cauza razelor solare.

„Economia națională”, revistă economică, statistică și financiară, apere lunar în București (anul XXIV). Fondator și director: Dl Petre S. Aurelian, membru Academiei. Nr. 4 din luna Aprilie 1900 are următorul sumar: P. G. Cantilli: Chestia Porților de fer. — St. Romanescu: Contribuții la istoria datoriilor publice române de la 1850—1900. — V. I. Radu: De ce nu îmbrățișează Românii comerțul. — : Chestia terebentinei. — Critici și referate: Idei fundamentale în Economia politică în o nouă teorie sociologică. de Ioan Socaciu, profesor. Expunerea pe scurt a principiilor fundamentale ale Istoriei de A. D. Xenopol.

De neerezat! Mii de mulțumiri și scrisori de recunoștință adevărate, că „Fluidul Elsa” de Feller s'a dovedit ca cel mai bun la toate boalele, chiar și la acelea unde alte medicamente nu vindecă. Cu deosebire vindecă frigurile, podagra, reuma, dureri de piept cap și de dinți, junghiuri, sgârșiri, dureri de stomac, de ochi etc., iute și la sigur. 12 flacoane costă 5 coroane franco. Singurul producător e Eugen V. Feller, farmacist în Stubica Nr. 135, comitatul Agram. La nici o familie să nu lipsească acest mijloc escelent, examinat de oficiul sanitar și găsit de cel mai bun mijloc, pe care ori-cine de-l folosește odată, pentru efectul său din toate punctele de vedere, îl va folosi permanent.

Orb am fost deja, și numai „Fluidul Elsa” de Feller mi-a salvat lumina ochilor. — scrie Szűcs Péter din Budapesta Felső rakpart 9.

ULTIME STIRI.

Londra, 25 Maiu. După știrile so-site, *Burii* în lupta dela *Vryheid*, unde un batalion de infanterie călare condusă de colonelul *Bethuen*, a fost prinsă, au pus mâna și pe două tunuri.

O altă telegramă vestește, că *Burii* înainte de a prăsi *Heilbornul*, au prins 20 soldați englezi și 3 oficeri.

Viena, 25 Maiu. Azi s'au făcut alegeri comunale în 20 cercuri. În 17 locuri au învins creștinii sociali *Ovrei* au fost frânți pe toată linia.

ULTIM CUVENT.

Nea Ion se duce la un fotograf să-și facă portretul.

— Cum dorești să te fotografiezi?

— Fă-mă cu o carte în mână și cetind cu glas tare.

Editor: Aurel Popovici-Barclanu.
Red. respons.: Ioan Russu Șirlanu.

1726 szám.

1900 tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Fehérváry Dezső nagyváradi és Riskás Albert vadászai lakóknak, kiknek esatlakozása ezuttal kimondatik a barakonyi gör. kel román egyház végrehajtást szenvedő elleni 5015 korona 62 fillér és 160 korona tökéltetés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. trvszék a borosjenői kir. jbiróság területén fekvő és a barakonyi községi 52 számú tkjvben A. I. (100—101) hrjzi számú ingatlan 106 korona; A. I. (106—107) 600 s 700 (1109—1110) (1367—1368) (1369—1370) (1637—1638) hrjzi számú ingatlan annak megemlítése mellett, hogy a (106—107) hrjzi számú ingatlanon tkvileg szereplő 72 számú ház leégett 2457 koronában megállapított kikiáltási árban az 1900 évi június hó 18 ik napjának délelőtti 10 órakor Barakony község házában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog el adatni u. m.:

1.) Ha a kikiáltási áron felül igéret nem tétetik, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

2.) Árverelni kívánók tartoznak az ingatlan becslésének 10%-át vagyis 10 kor. 60 fillér és 245 kor. 70 fillért készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszter rend. 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezésével kiállított elősmervényt átazolgáltatni.

3. A vevő köteles a vételárat három egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 45 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számított 60 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. december 6-án 39425. I. M. sz. a. kelt rendeletében előírt módon a butyini kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál befizetni.

A bíróság a bánatpénzt az utolsó részletbe fogja beszámítani. Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. jbiróság telekkönyvi hatóságánál és Barakony, Somoskesz, Apáti község öljáróságánál megtekinthetők.

Borosjenői kir. jbiróság tkvi hatóság, 1900. márczius hó 12-én.

448 1—1

Bittó, kir. járásbíró.

ECONOMIE.**Cereale (bucate).**

De aci încolo prețurile pe piațe se scotesc în coroane și după 50 chiloame, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (100 chiloame).

Prețurile dela 18 Maiu n.

In Arad:

Grăul cel mai bun	cor. 7.20—7.50.
Cucuruz	5.20—5.40.
Săcară	5.50—5.70.
Orz	5.40—5.08.
Ovăș	4.40—4.60.

Cursul pieții din Arad.

Hărtie-monetă română	Cump. f. 9-48 vând	1.52
Lire turcești		19.—
Imperial (15 R. aur)	18.90	12.—
Ruble rusești 100 R.	126.—	5.68
Galbeni	5.58	9.55
Napoleon-d'or	9.48	58.95
100 Marce germane	58.50	11.90
Livre sterling	11.90	12.50

S p i r t :

25 Aprilie

Spirit rafinat; cu toptanu	115.—
„ „ cu micu	118.—
„ brut cu toptanu	118.—
„ „ cu mic	116.—

Porci :

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:	
tătrani 380—400 kg.	52—54. cr. p. kg.
tineri 320—390 „	55—56. „ „
„ 250—320 „	54—55 „ „
„ până 250 „	51—56 „ „
mijloci 240—260 „	„ „

„Foaia Pedagogică“, ce deja la al IV-lea an apare lunar în Sibiu, în întindere de două coale, sub direcția dlui prof. Dr. D. P. Barcianu, are în Nr. 5 (din Maiu) următorul cuprins:

Manualele de școală. Tractat de H. Trunk, prelucrat liber de George Dragoiescu (Urmare). — Modele de lecțiuni: Cumpenele și Cântarul, Două lecțiuni din fizică pentru anul al V-lea, de Dr. Ioan Stroia. — Apărări importante la dotația și poziția actuală a învățătorului român, de Iosif Veicear, învăț. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi.

Abonamentul pe an: 6 coroane. — Ca unica foaie bună și de specialitate, ce-o avem pe terenul pedagogic, o recomandăm călduros tuturor învățătorilor noștri.

Tipografia „Tribuna Poporului“
arangiata fiind cu material nou
primește spre executare:

Tipărituri de bancă	Cărți, Broșuri,	Orice tipărituri.
Invitări la nuntă,	Anunțuri funebre, etc.	

Cele mai moderate prețuri!!

A apărut

Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

- 1.) „Amicu Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul — — — — — „ 1.— „
- 2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul — — — — — „ 2.— „
- 3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ —80 „
- 4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ 2.— „
- 5.) „Principiile politice“, după Dr. T. de Holtzendorf, de T. Păcățeanu —prețul — — — — — „ 4.— „
- 6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul. — — — — — „ 2.50 „
- 7.) „Războiul pentru neatârare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului „ 1.20 „
Prețul „Coroanei“ — — — — — „ 1.60 „
- 8.) „Din vremuri apuse“ — de Judita Secula născ. Truția — prețul — — — — — „ 1.— „
- 9.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, prețul — — — — — „ 1.— „
- 10.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. Prețul: — — — — — „ 3.60 „
- 11.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. Preț: — — — — — „ 1.60 „
- 12.) „Cuvântări bisericești“ — traduse de Ioan Genț. Preț. — — — — — „ 5.— „
- 13.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, preț — — — — — „ 1.50 „
- 14.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz prețul — „ 1.20 „
- 15.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase priceșne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.

La comanda să se mai adauge de fle-care op 10 fileri spese postale.